

Allereerst: dankjewel voor deze mogelijkheid tot reageren en voor het opstellen van het ontwerp-Klimaatplan.

Ik heb een aantal punten geselecteerd die ik belangrijk vind: eiwittransitie, biologische landbouw en afbouw fossiele industrie.

1a. Artikel 1.4: Aandacht voor de samenhang met andere (transitie)opgaven

Reactie: Ten aanzien van de eiwittransitie wil ik aandacht vragen voor het verminderen van de vleesconsumptie. Het houden van voornamelijk rundvee voor vlees en zuivelproductie heeft grote impact op het milieu en zorgt voor uitstoot van broeikasgassen. True pricing voor vlees zou een mooie stap zijn.

Voor veel mensen in 'ontwikkelde' landen is het eten van vlees een gewoonterecht. Het EAT-Lancet-dieet pleit voor het eten binnen de planetaire grenzen. Dit gevarieerde dieet waarin de hoeveelheid vlees, vis, zuivel en plantaardige voeding in balans is, biedt een haalbaar perspectief om de verwachte 10 miljard mensen in 2050 te voorzien van een gezond, duurzaam en gebalanceerd voedingspatroon. <https://eatforum.org/eat-lancet-commission/eat-lancet-commission-summary-report/>

1b. Tabel Beleidsactie p.57: Biologische landbouw

Het valt me op dat in het klimaatplan Biologische landbouw enkel genoemd wordt in bovenstaande tabel. Biologische landbouw zorgt voor onder andere gezondere bodems, schoner water en meer biodiversiteit. Door over te schakelen op biologische landbouw, komen er minder schadelijke stoffen in het milieu. Er worden alleen natuurlijke gewasbeschermingsmiddelen gebruikt, en geen kunstmest en genetisch gemodificeerde organismen. Ik pleit voor een groter aandeel dan het door de Rijksoverheid gestelde doel dat in 2030 15% van het landbouwooppervlak voor biologische landbouw moet worden gebruikt.

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/landbouw-en-tuinbouw/aanpak-groei-van-aandeel-biologische-landbouw>

Kleinschalig lokale initiatieven kunnen ook meest bewustzijn creëren over de impact van grootschalige akkerlandbouw. Permaculture is een oplossing, daarin is geen ruimte voor monocultuur en door de diversiteit in gewassen in de basis al meer biodiversiteit.

2. Artikel 2.1: Maatschappij, de paragraaf over rechtvaardigheid (blz 16)

Reactie: Twee derde van het gasverbruik door Nederlandse bedrijven en instellingen is vrijgesteld van energiebelasting. Voor grootverbruikers die nog wél worden belast, geldt een veel lager tarief dan voor andere bedrijven. Als deze belastingvoordelen worden afgeschaft, kan het geld dat daarmee vrijgemaakt wordt, worden aangewend om mensen met lage inkomens te helpen met het isoleren en verbeteren van hun huizen.

3. Artikel 2.4: Mondiaal, Europees en Nationaal beleid): over de Internationale Klimaatstrategie (IKS) waarin wereldwijd wordt geïnvesteerd in emissiereductie zoals energie,transport, landbouw en circulair. (blz, 19)

Reactie: De Nederlandse staat steunt met exportkredietverzekeringen (via Atradius DSB) projecten van Nederlandse bedrijven in landen waar risicovolle situaties heersen die het slagen van hun project bedreigen. Het grootste deel van die steun gaat naar vervuilende bedrijven in de fossiele industrie. Als de politiek daarom zou besluiten om geen olie- en gasgerelateerde steun te verlenen, helpt dat Atradius enorm om de energietransitie in de buitenlandse handel/investeringen te bevorderen.

4. Artikel 3.3: De Transitie in Sectoren - Internationale lucht- en Scheepvaart (blz. 44) Reactie: Kerosine, een fossiele brandstof van het vliegverkeer, is nog steeds vrijgesteld van BTW. Dit kan niet langer. Op stroom voor treinen en benzine en LPG voor auto's wordt wél BTW geheven. Ook wordt er geen belasting geheven over vliegtickets (zowel voor binnenlandse als buitenlandse vluchten); ook daarover moet BTW geheven worden. Gezien de omvang van het vliegverkeer in Nederland zal dat een enorme nieuwe inkomstenbron opleveren, die gebruikt kan worden voor het ontwikkelen van duurzame mobiliteitsoplossingen (zoals beter en goedkoper openbaar vervoer).

5. Artikel 3.3: De Transitie in Sectoren: De industrie moet verduurzamen (blz. 37)

Reactie: Het Nederlandse staatsbedrijf Energiebeheer Nederland (EBN), voor 100% eigendom van de staat, participeert in opsporing en winning van gas en olie in Nederland en het Nederlandse deel van de Continentale Plaat. Dit is een voorbeeld van oude-economie-denken, hier moeten we afscheid van nemen. Als EBN zou mee-investeren in onderzoek en ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, kunnen industriële bedrijven in Nederland weer floreren zonder verder te vervuilen.

6. Artikel 3.5: Opbouw circulaire economie - er zijn betere financiële prikkels nodig (blz. 52)

Reactie: De Nederlandse overheid is nog steeds voor ruim 40% aandeelhouder van ABN AMRO, en zou dus meer kunnen sturen op het financieringsbeleid van deze bank, zodat die meer gaat investeren in ondernemingen met plannen voor de opbouw van circulaire economie. ABN AMRO is de laatste jaren minder gaan investeren in fossiele projecten maar dit leidde niet tot meer financiering van hernieuwbare energie.

7. Artikel 5.1: Samenwerking met anderen: Burgerberaad (blz 71)

Reactie: Het is fijn dat het Burgerberaad er nu echt gaat komen, maar ik pleit hierbij voor een jaarlijks burgerberaad. Dat is een veel inclusievere consultatiemethode. Deze internetconsultatie is nauwelijks openbaar bekend gemaakt, is ondoorzichtig in haar besluitvorming, kan door de lobby van grote bedrijven makkelijk beïnvloed worden en is daardoor weinig democratisch of inclusief.